

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre 8 frt — kr.

Negyedévre 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre 10 frt — kr.

Negyedévre 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 12 frt — kr.

Negyedévre 3 „ — „

NAGYVÁRAD, április 24.

Detektiv-rendszer.

Valahányszor a kongruáról volt szó a lapok hasábjain, mindannyiszor kifejeztünk abbéli aggodalmunknak, hogy az állami kongruában nem lesz nagy köszönet, mert az valóságos kegyelemkenyér lesz, mely tönkre teszi a papság függetlenségét s kiszolgáltatja azt a kormányhatalomnak s e hatalom apró bűnsáinak.

Ime a kath. lelkészek kongruája még csak az összeírásnál tart, a nem kath. lelkészek kongruája csak úgy éppen papiroson van meg. Alig két hete, hogy Wlassics miniszter Tisza Kalmán sürgetésére megígérte, hogy rajta lesz, hogy a nem katolikus, különösen ev. ref. lelkészek kongruája mielőbb 600 vagy megközelítőleg hatszáz frtra kiegészítésék és már másodízben veszünk hírt róla, hogy ezért a valóságos kegyelemkenyérért is mily nagy zaklatásnak, sőt meghurczolásnak vannak kitéve a lelkészek.

Nem régebben irtuk, hogy az a szegény lelkész, aki erre a nyomoruságos diurnista fizetésre rá van szorulva, csak akkor kapja meg kongruának (illő javadalmazásnak!) csufolt illetékét, ha a szolgabíró láttamozza nyugtáját. Micsoda megszegyenítés arra a szegény lelkészre! Mintha az a szolgabíró feljebb valója, elüljárója lenne annak a lelkésznek! Jó, hogy nem küldik az anyakönyvvezetőhöz vagy kisbíróhoz!

Most pedig az igazságügyminiszternek egy olyan rendeletéről értesülünk, amelyről csak a cabinet noir idejében lehetett hallani.

Az igazságügyminiszter ugyanis az összes elsőfoku bíróságokhoz és kir. ügyészségekhez a következő rendeletet bocsátotta ki:

A lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló 1898. évi XIV. törvényzikk 7. és 8. §-aira tekintettel elrendelem, hogy a lelkészek ellen állásukhoz nem méltó *sulyos erkölcsi vétéséget* is képező, avagy *államellenes* magatartássá minősülő cselekmények miatt tett *panaszokról* és *följelentésekről* azon *kir. bíróság vagy kir. ügyészség*, melynél a följelentés tétetett, rendelkezésre álló adatok közlésével a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urat közvetlenül és azonnal értesítse és pedig *tekintet nélkül arra*, hogy a panasz illetőleg följelentés tárgyát képező tényálladék alapján *helye volna-e a büntető eljárásnak, vagy sem?* Továbbá elrendelem, hogy sulyos erkölcsi vétéséget is képező, avagy államellenes magatartást tanúsító bármely bűncselekvény miatt hozott és büntetés megállapítását tartalmazó bírói ítéletek jogerőre emelkedésük után a királyi bíróságok szintén közvetlenül a királyi vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz terjeszszék föl.

Államellenes iránynak tekintendő — az 1893. évi XXVI. t.-zikk 13. §-a utolsó bekezdésének hasonszerű alkalmazásával — különösen minden cselekmény, mely az állam alkotmánya, nemzeti jellege, egysége, különállása vagy területi épsége, továbbá az állam nyelvének törvényben meghatározott alkalmazása ellen irányul, történt legyen az akár egyházi helyiségben, akár azon kívül, vagy más állam területén élőszóval, írásban vagy nyomtatvány, vagy ábrázolat, egyházi szónoklat, vagy más eszközök által.

Ez a rendelet valóságos virága a detektiv rendszernek. Mert itt nem csak

arról van szó, hogy az állami kongruát megvonják attól a lelkésztől, aki sulyos erkölcsi vétéséget vagy államellenes magatartással magát arra méltatlanná tette, hanem arról is, hogy már a puszta panaszt, feljelentést, amely sokszor alaptalan gyanu vagy bosszu műve is lehet, már köteles a bíróság vagy ügyészség azonnal tudatni a kultuszminiszterrel. Ez pedig nem egyéb, mint méltatlan meghurczolás. A spanyol inquisitio rémmeleit ma is — elég méltatlanul — szemére hányják az egyháznak ellenségei s ime ilyen inquisitio akar meghonosítani az egyház lelkészei ellen a magyar igazságügyminiszter.

Ezt a famózus rendeletet maga a liberális sajtó egyhangulag elítéli. Például a Magyar Hirlap ezeket írja róla:

„Ez a rendelet *ebben a formában fenn nem tartható*, mert az *igazságügy méltóságával össze nem férő detektiv-rendszerre* vezetne. Tudjuk, hogy nálunk, sajnos, mennyire visszaélnék a följelentés és panaszlás jogával; *pusztán a följelentés alapján* nem szabad valakinek erkölcsi reputációját meghurczolni.»

Ez a rendelet nagyon kevés részben vonatkozik a kath. papságra, mert hiszen ennek kongruáját a magyar főpapság aldozatkészsége fogja meghozni. De az igazság és méltányosság készlet bennünket, hogy ellene a leghatározottabban állást foglaljunk.

A Poliklinika közgyűlése.

— Sajtó tudósítónktól. —

A budapesti általános Poliklinikai egyesület f. hó 23-án d. e. 11 órakor a városház tanácstermében dr. Schlauch Lőrincz bibornok-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Apotheosis.

Dramai kép 1 felvonásban. — A Petőfi-Társaság kolozsvári Petőfi-ünnepélyére írta: Bartók Lajos.

Klió:

Ég lányai, Muzsák,
Szende szüzek,
Lábujhegyen, halkan
Lépkedjétek.
Mint harmat a fűre,
Szálljon puha lábunk,
Ah, hátha a költő
Sirjára találunk?
Álmát ne zavarjuk,
Ringassa siri esend,
Oh, hátha a költő
Nyugszik odalent!

Muzsák:

Álmát ne zavarjuk.
Ringasd, siri esend,
Oh hátha a költő
Nyugszik odalent!

Hunnia:

Mutasd meg hát, hozd őt karunkba perczre,
S már égve nem kiált szívünk keserve.

De látni harezra szállva őt dicsőn.
S álmodni: hős lantjával visszajön,
Álmodni lázban, várva, évről-évre,
Csüggedve ma, s holnap megint remélve,
Míg sajtoló kétség sulya alatt
Vérző szívünk lassanként elapadt, —
S a század elszáll, lomha szárnyu sasként,
Reményünk — karma közt tépett galambként, —
Oh, szörnyű! . . . szörnyű, hogy meghalt, s oh,
[képtelen,

Hogy ember örök életü legyen.
S még sem hihetjük, hogy ő már oda;
Petőfi meg nem halhatott soha!

Klió:

Valóban jól mondád: ő halhatatlan.

Hunnia:

Meghalt? Él? Oh, mi rejtély van szavadban!

Klió:

Ne kérdd, s ne tudd. Örök mystérium van
Ez istenekről irigyelt titokban.
Eltűnt az éjben az éj esillaga,
De a napfényvel rátok virrada.
Egy hősi harez volt teljes élete,
Halál ily hősen miként győzhető?
A harez az élet, — béke a halál,
Ily láng csak égbe vissza, — sirba soh'se száll!

Hunnia:

Oh, jó, ha eltűnt, mint a fürgeteg,
Földet rázón, alig születve meg.
Nem az dalol csak, kinek lágy szaván
Szellő elül, s fölkel a csalóány:
Az a harez költője, aki lantját,
Ha keblén égi háboru rohant át,
Akkor veri, agya ég villámokban,
S csupa menydörgés, ahogy szíve dobban!
Ezt add nekem hát holt költőm helyett,
Ki kárpótolja veszteségemet!
Az ő szavát csak! . . . ezt visszhangoztassák.
Zengj, hősi dacz, hajthatatlan férfiaság,
Magyar becsület, szabadság s haza, —
Eszményi élet, miként jelszava!
S hogy lantja bája a zordon telet
Altassa el s keljen, mint kikelet;
A szent természet szépségét ruházza
Nem hervatag virágként a hazára.
Teremtsen édent a föld vén szívébe,
Szerelmet ültetve középebe, —
De elsőbb szenvedélye lángjai
Hatalmával e kertből irtsa ki,
Mi gaz, mi kigyó ránk fogat csikorgat,
Mi gyilkos ellensége a magyarnak,
S lángot leheljen ő érte a dal,
Telve dicsőségteljes bosszuval.
Bosszút fejkre, kik szívünkre megölték, —
Ily lantot adj s legyen övé dicsőség!

püspök védnökhelyettes elnöklete alatt díszes közönség jelenlétében tartotta közgyűlését.

Az ülést a következő remek beszéddel nyitotta meg az *elnöklő bibornok*:

Tisztelettel üdvözlöm a »Poliklinikai egyesület« közgyűlésének tagjait.

A szent cél, melynek elérését ezen egyesület keletkezésének első percében magának kitűzött és melyet dacára a nehézségeknek, melyeket útjában talált, soha szem elől nem tévesztett, megérdemli azon érdeklődést, mely iránta mutatkozik. A mustár mag, melyet néhány szerény, de tiszteletre méltó orvos elvetett, ma már egy vidám fejlődésben levő fa. Azzá nőtt ugyanazon orvos-testületnek, de még inkább a nemes ügyet nagylelkűen felkaroló egyes jótévedőknek és a nagyközönségnek áldozatkészsége által. A kezdett nehézségének leküzdése után az egyesület mindinkább növekedő bizalommal, hatványozott tevékenységgel s az anyagi erőnek növekedésével ismeretessé lett a nagy közönség, de leginkább a szegényebb osztály előtt.

Ennek köszönhetjük, hogy ma már saját otthonunkkal birunk. Van házunk, van kényelmesen berendezett sanatoriumunk, melyben a szegények ingyen ellátást, orvosi segédkeztést és kellő ápolást nyernek s tán nagyzás nélkül mondhatjuk, hogy intézetünk a főváros hasonló intézeteivel kifogja állani a versen-t. Most sem vagyunk minden gond nélkül és ezután is, mint eddig, jótévedő kezekre szorulunk, de bizván a jó Istenben, buzgalmunkkal növekedni fog intézetünk életképessége. Gyarapodni fogunk és a célt, melyet teljes erővel elérni akarunk, mindinkább megfogjuk közelíteni.

Köszönet mindezekért a jó szíveknek, köszönet buzgó orvosainknak, köszönet a nemeslelkű nőknek, kik átérzve azon áldozatnak nagyságát, melyet egyesületünk árasztani törekszik, sohasem tagadták meg közreműködésüket amídig nagy szívükhöz fordultunk és reméljük ezután sem fogják megtagadni.

Ezek képezik ezután is alapját egy jobb jövőnek, ez bizalmunknak forrása, ez reménységünknek sohasem lankadó fentartója.

Az ülést megnyitom.

Az elnöki megnyitó befejeztével *Szapáry István* gróf a beszédnek jegyzőkönyvbe való foglalását indítványozta s ennek megengedését kérte az elnöktől.

Dr. *Eröss Béla* igazgató az 1898-ik évből történeteket adta elő, megemlékezvén különösen a Poliklinika új épületének nov. 27-én *József főherceg* védnök által történt megnyitására, mely tény megörökítéséről úgy gondoskodtak, hogy dr. *Schlauch* bibornok üdvözlő beszédét s a főhercegnek erre adott választát jegyzőkönyvbe foglalták. A kórház berendezése — ugymond — mintaszerű, mégis az utóbbi 10 év alatt épült kórházak között legolcsóbb. Egy ágy berendezése 1700 frtba került, míg másutt 2300 frtba, mit a vállalkozóknak lehet köszönni, kik előállítás árban szállítottak a jótékony célra való tekintetből. Decz. 1-én vették fel az első betegeket s a mai napig 28 beteg volt 305 ápolási nappal s 14 operálás történt. A költségek fedezetére *Lukács László* pénzügyminiszter sorsjáték rendezését engedélyezett, melynek hozása f. év végén leend.

Az elmúlt évben 27.800 ambuláns beteg volt 140.000 rendeléssel. 375 orvosnövendék hallgatta a poliklinika egyetemi előadásait, s 100 kezdő orvoslátogatta a rendeléseket gyakorlat céljából.

4 új alapvány létesült és pedig egyet *József főherceg* tett, 3-at pedig az Osztrák-magyar bank ö Felsége 50 éves uralkodói jubileuma emlékére.

Nevezetesebb tárgy volt az alapszabályok módosítása s új elnök választása, amely tisztségre dr. *Lichtenberg* Kornélt választották meg egyhangulag bibornok elnök üdvözlölte, ki meleg szavakban köszönte meg, hogy egy dr. *Falk Miksa* s egy gróf *Apponyi Albert* mellé álli-

tották egyenlő rangban az egyesület élére s igéri továbbra is odaadó buzgalmát és szorgalmát.

Majd tiszteletbeli tagokul megválasztották:

gr. *Csáky Albinné*,

gr. *Szapáry István* elnök,

Lukács László pénzügyminiszter,

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Sámuel Lázár országgyűlési képviselő,

Dr. *Eröss Béla* intézeti igazgató, kinek nevére az egyesület társvagyonából egy ágy alapítványt létesít s megadja neki hozzá az alapítói jogot, hogy tudniillik betegek felvételét ajánlhat az ágyra.

Az igazgató tanácsba beválasztották *Karap Ferenc* és dr. *Tóth Lajos*.

Majd a jegyzőkönyv hitelesítésére *Ráth Károlyné* s *Herczeg Péter* kéretvén fel, az elnöklő bibornok püspök bezárta a közgyűlést.

ORSZAGGYÜLES.

A *képviselőházban* ma is röviden végeztek. A *nemes-ócsai* választásról szóló jelentés vert kisebb hullámokat és benyújtották a *kuriai bíráskodás*-ról szóló törvényjavaslat bizottsági jelentését, melyet csütörtökön kezdenek tárgyalni. Kedden nem lesz ülés.

A *főrendiház* ma tárgyalta költségvetést, melyhez általánosságban *Zichy Nándor* gróf, *Szabó Jenő* és *Majláth József* gróf szólottak. *Zichy Nándor* gróf a községek terhének könnyítését sürgette és a katolikus sérelmekről szóló, nem fogadván el a javaslatot; a másik két felszólaló elfogadta a költségvetést, bizalommal is viseltetik a kormány iránt, de *Szabó Jenő* a katolikus papok kongruájának rendezését sürgette, *Majláth* gróf pedig az egész költségvetésre kiterjeszkedő budgetbeszédet mondott, főleg a földmivelés emelése és a munkáskérdés megoldása érdekében. *Lukács*, *Wlassics* és *Széll* miniszterek megadták a választ; az utóbbi különösen meghatóttan a bizalom nyilatkozataiért, melyben részesült. A költségvetést azután elfogadták.

A főrendiház ülése.

Budapest, április 24.

A világi főrendek elég szép számmal voltak képviselve, különösen a bal (kormánypárti) oldalon. A főpapek padsorai azonban üresek. *Samassa*, *Császka*, *Bubics* és *Bogdanovics* Luczián, a szénfekete szakállu szerb püspök voltak jelen.

11 órakor nyitotta meg az ülést *Károlyi* Tibor gróf s két főrendet parentált el elnöki megnyitójában: *Ernö* herceget és *Radvánszky* János bárót.

Költségvetési vita.

Még néhány apróbb jelentés következett s azután rátértek a *budgetre*. Az általános vitában legelőször *Zichy Nándor* gróf szólalt föl, aki rámutat arra a roppant teherre, melyet a kormány a községekre ró. A kormány iránt *bizalommal nem viseltetik*, mert a kath. egyházat megrövidíti, iskoláit elveszi, erőszakosan államosít és a katolikus alapokat kivette a budgetből. Ezek az okok, melyek miatt a költségvetést nem szavazza meg.

Szabó Jenő a kongruáról tesz kérdéseket a kultuszminiszterhez. Hajlandó-e a miniszter a vele párhuzamosan működő kongrua-bizottság javaslatára a lelkészek anyagi helyzetét mihamarább és végleg rendezni? Ezzel egyidejűleg rendezendők a párbér, stola-díjak, kegyuri jogok, egyébként pedig örömmel veszi tudomásul, hogy a lelkészek anyagi segélyezésére a f. évi költségvetésbe is nagyobb összeg vétetett fel. A budgetet megnyugvással elfogadja.

Majláth József gr. azzal kezd, hogy a *Széll* Kálmán programja úgy hatott, mint szárazság után a termékenyítő eső. Hosszasabban szól ezután a *közigazdaságról* s örömmel veszi tudomásul, hogy a kormány a *mezőgaz-*

daság ügyét szíven hordja. A költségvetést elfogadja.

Lukács László pénzügyminiszter válaszolt a felszólalásokra. Gróf *Zichy Nándornak* a költségvetés realitására vonatkozólag azt feleli, hogy az egyensúlyt semmiképpen sem viciálják a kölesünök, viszont elismeri a miniszter, hogy a pótiékok miatt az egyenlő és rendszeres adóviselés nagy akadályokba ütközik. Ezeket segíteni egyik főgondja a kormánynak. Kéri a pénzügyminiszter a budget megszavazását.

Gróf *Zichy Nándor* személyes kérdésben röviden szólott.

Aztán *Wlassics Gyula* kultuszminiszter kijelentette, hogy csak a 68-iki törvényt képviseli, de nem hirdeti a miniszteri székből az állami iskolák exkluzivitását, egyébként az egyházi főhatóságok megkérdése nélkül sohasem szokott felekezeti iskolát államosítani. Ezt bizonyítja az is, hogy 17.000 felekezeti iskola mellett csak 3000 állami. A vallás erkölcsi nevelést sem szándékozik a közoktatási kormány kiküszöbölni, sőt ellenkezőleg, nagy gondot fordít arra az állami oktatás körében. Végül az egyetemi alap katolikus eredetű jellegére vonatkozólag a kormány nevében óvást tesz s a kongrua tekintetében kijelenti, hogy a kérdés, amelyet az imént a közoktatásügyi kormányhoz intéztek, korai, mert a bizottság még nem készült el munkájával.

Széll Kálmán miniszterelnök különösen azokra az általános irányelvekre reflektált, amelyeket gróf *Majláth* vetett fel a szociális kérdések megoldására. Nem annyira a nagyszabású alkotásra, mint inkább a gyakorlati élet mindennapos követelményeinek kielégítésére törekszik a kormány és ebben a nagy munkában számít a társadalom tevékenységére, mert e nélkül az állam képtelen azokat a nagy célokat elérni. Felhívja a főrendeket az alkotmányos ellenőrzésre, hogy képes-e a kormány feladatát betölteni. (Helyeslés.) Ezután a budgetet általánosságban megszavazták.

A részletek tárgyalásánál *Ernusz* Kelemen a megyei tisztviselők dotációjának javítását sürgette. *Korányi* a tudóvész borzasztó pusztítását fejtette. Az egyes tárczáknál *Ambrózy István* br. a földmivelési tárczához, *Császka* György érsek az egyetemi alapokról, *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Darányi* és *Wlassics* miniszterek válaszoltak a felszólalóknak s ezek után a Ház elfogadta úgy a költségvetési javaslatot mint az appropriációt.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, ápril 24.

Perczel Dezső elnököt, bejelenvé a Háznak, hogy *Széll* Kálmán és *Hegedüs* Sándor miniszterek mandátumaikat véglegesen igazolták. (Éljenzés.)

Bemutatja az 1898. évi szegedi országos kereskedelmi kongresszus végrehajtó bizottságának *Lázár György* képviselő által beadott kérvényét, a közép Dunának-Báttaszéknél leendő áthidalása tárgyában.

A nemes-ócsai mandátum.

Ezután *Barcsay* Kálmán jelenti, hogy a *nemes-ócsai* választókerületben megejtett képviselőválasztás ellen beadott kérvényt tárgyalás alá vevén, ez ügyben vizsgálatot rendelt el és a vizsgálat megejtésére *Örley* Kálmán bizottsági tagot bizta meg.

Pichler Győző kéri a bizottsági határozat indokolásának felolvasását.

Perczel olvassa, majd felolvassák *Justh* Gyulának beadott különvéleményét is.

Ezután *Pichler* Győző rövid indokolás kapcsán kifogásolja *Örley* megesketését. *Örley* Kálmán kijelenti, hogy a bíráló-bizottság nem oly értelemben határozott, mint amilyennek azt *Pichler* Győző képviselő ur feltüntetni igyekszik és biztosítja a Házat, hogy ha szabálytalanságok történtek, azok megtorlásban fognak részesülni.

Ezután *Örley* Kálmán megesketése történik.

Napirend.

Belitska Béni előadó benyújtja közigazgatási bizottság jelentését annak kinyomtatása és szétosztása elrendeltek és a jelentés a

szerdai ülés napirendjére tüzetik ki. (A Ház elfogadja.)
Szivák Imre az igazságügyi bizottság előadója benyújtja az országgyűlési választások felett *kuriai bíráskodásról* szóló törvényjavaslatot.

Elnök javasolja, hogy a törvényjavaslatot a csütörtöki ülés napirendjére tűzzék ki.

Végül **Benke Gyula** a zárszámadást vizsgáló bizottság jelentését terjeszti be.

Elnök indítványozza, hogy a legközelebbi ülés szerdán legyen, amelyen a miniszterelnök több interpellációra válaszolni fog.
 Ezzel az ülés véget ért.

A felekezet-nélküliség oka.

Bámulattal eltelve olvastuk a »Nagyvárad« vasárnapi vezércikkét s valósággal megdöbbenett, mikor megértettük, hogy ezt egy lelkész írta.

A felekezet-nélküli internacionizmus ellen írt és orvosságul az internacionális felekezetséget hirdeti. Nagy egyesülést kíván »Nem országos, nem politikai, nem felekezeti, hanem az emberi nemes szívek őstörvényei alapján kell az egyesülést megkísérlelnünk«.

Azt is meg mondja hogyan.

A nép számára folytatni a téli felolvasásokat, az intelligencia számára nyilvános estélyeket kíván rendezni, hol »szívhez szóló dal, szavaltat, felolvasás, magasabb emberi czélok felvilágosítása által igyekeznek hatni a lélekre, szívre« és ez szerinte »több nemesnek magvait hintené el, mint a katedrák (magyarul szószékek) sokszor sablonos fejtegetései«.

De mi csodálkozva kérjük? hogyan akadályozza ez meg a felekezetség terjedését?

A felolvasások a czédula házban, vagy tűzoltó laktanyában vannak, általános dolgokról szólnak, a spanyol inkvizíciótól fel a bélyeg törvényekig. Ehhez nem kell templom.

A koncerteken pedig művészek szerepelnek, ehhez nem kell pap, mert bizonyára nem a tiszteletes ur akar ott szívhez szólóan dalolni, szavalni stb. Vagy talán ilyen összejöveteleken egy imát mondana, hogy vallási színezete is legyen? De hát az emberi szívek őstörvényei alapján kihez adressálná ezt az imát? Jehovához, Allahhoz, Hadurhoz, vagy a Világ nagy építő Mesteréhez?

Ha a bihari ev. ref. kerület gondnoka kíváncsi rá, hogy felekezetében miért terjed a felekezetség, e cikk felvilágosítja őt jobban, mint a sokszor sablonos katedrai feltegetések.

Hanem hát ha nekik így is jó — nekünk mindegy.

Ami azonban a legényegyletről szól, arra van pár szavunk.

A legény egyletek czélját az alapszabály 4. és 5-ik §-ai határozzák meg:

4. §. Az egylet czélja: Az iparossegédeknek, kath. vallásos és hazafias alapon való kiképzése által a magyar társadalomnak derék és tisztességes iparos nemzedéket nevelni.

5. §. A czél elérésére szolgáló eszközök: Vallásban és egyéb szükséges vagy hasznos ismeretekben való oktatás, nyilvános felolvasások, alkalmas ujságok és folyó iratok olvasása; könyvtár alapszabály és használása, ének, zene, szórakoztató játékok (kártya kivételével), kölcsönös eszmecsere és társalgás, épületes példakövetés, továbbá a vallási és polgári kötelességek lelkiismeretes teljesítésére, valamint a takarékosra való buzdítás, az ipar előmozdítása, czéljából rendezendő időszakos, helyi iparképzés, az átutazó vagy beteg tagnak az egylet tehetőségéhez képest való segélyezése, végül a társaságokkal való szoros összeköttetés létesítése és fentartása.

Az egyletnek ezen jótéteményeiből a más felekezetűekhez tartozók kizárva nincsenek, amint a nagyváradai kath. legényegyletnek is

vannak különféle felekezetekhez tartozó tagjai s az egylet alapszabályainak 55 §-a kizárja az egylet helyiségéből a politikai és vallási vitatkozást.

E mellett lelkeszeiket folyton maguk között látják az ifjak. Ezek gondoskodnak szórakozásaikról, a felolvasásokról, nyilvános fellépésekről. Ügyük-bajukban szívesen eljárnak és anyagi érdekeiket közvetlenül tőlük telhetőleg munkálják.

Ez legalább is ér annyit mint egy szívhez szóló nóta s amennyiben a felekezetenélküliség meggátolásáról van szó, a lelkészek rendes napimunkájuk után ha ilyesmiben foglalatostkodnak, mélyebb nyomot hagy az, mint a legszebb szavallás.

Különben az emberi nemes szívek őstörvénye az, hogy ne ítéljük el olyasmit, amit nem ismerünk.

Dr. Hoványi Ferencz bucsuja.

Már említettük, hogy dr. **Hoványi** Ferencz városi főorvos betegsége folytán vonul nyugalmába. Ebből az alkalomból tisztársaitól, a kerületi orvosoktól is elbucszuk a következő levélben:

Tekintetes kerületi tisztí orvos uraknak
 Helyben.

Midőn főorvosi állásomtól betegsége folytán végleg meg kell válnom, édes emlékekkel vonulok nyugalmába.

Támogatástok és baráti jószágotokat köszönöm; fogadja köszönetemet különösen helyettesem, ki már másfél év óta annyi buzgóság és fáradtsággal viselte a kettős terhet, kinek lanckadatlan szorgalma és lelkiismeretes pontossága például szolgálhat.

Bucszómban még arra kérlek titeket: tartsátok föl a hivatalban azon szellemet, melyet élvezni szerencsés voltam.

Collegiálitás, részrehajlatlanság, előzékenység és igazság vezérjenek. Első a közügy, melyet szolgáltok! Kívánom gondolkozzék utódom is úgy mint én. Legyen egyenlő veletek. Tudásban egyenlő, munkában első. Így lesz hivatalos működése kellemes, így fog virágozni városunk közegészsége, melyet emelni főkötelességetek

Isten veletek!

Nagyvárad, 1899. április hó 18.

Dr. **Hoványi Ferencz**,
 tisztí főorvos.

A bucsu levélre a kerületi orvosok a következő meleghangú sorokkal válaszolt a bucsuzó főorvosnak:

Tekintetes

Hoványi Ferencz városi tisztí főorvos urnak.

Kedves barátunk!

Folyó hó 18-án nyugdíjaztatásod iránt beadott kérvényed s ezzel kapcsolatosan a tisztí főorvosi állásodról való lemondásodat tudatód bucsusoraidat fájdalmas érzéssel vettük.

Kedves barátunk! Midőn szíves figyelmedet, — habár csak igen rövid időre is — igénybe venni óhajtottuk, érezzük, hogy nem csekély elfoglaltság vesz rajtunk erőt! Elválni tőled, ki 10 éven keresztül annyi tudással, nemes ambícióval s fényes eredménnyel töltötted be t. főorvosi állásodat! Feleslegesnek tartjuk mindezen itt felsorolt szép tulajdonaidd, szorgalmad és erélyed által elért mindama közegészségügyi alkotásokat s e téren elért javulásokat felsorolni, melyek a te tisztí főorvosi nevedhez és működésedhez fűződnek! Ismeretesek ezek nemcsak tisztársaid, de az igazságosan ítélő nagyközönség előtt is.

Nemcsak igazságos főorvosunk, de valódi, igaz barátunk és kartársunk is voltál te nekünk, ki úgy a hivatalos szolgálat mint a társadalmi élet terén is példányképtünk valál.

Hozzád intézet válaszunk nem végleges

bucszavunk! Mert bizva a mindnyájunk élete fölött őrködő jó Istenünk kegyességében, óhajtván s bizton remélve egészséged javulását! Kérünk, ne vond meg tőlünk ezután sem bölcs tanácsaidat. Légy te nekünk jövőre is büszkeségünk és vezérünk szeretett szülővárosunk közegészségügyének további fejlesztésében!

Aldjon meg a mindenható jobb egészséggel: hogy szeretteid, jóbarátaid s kartársaid körében még sokáig élvezhessed e földi élet csekély örömeit.

Bennünket tisztársaidat pedig tartsd meg továbbra is igaz barátságodban.

Nagyvárad, 1899. ápril 19.

Nagyvárad város kerületi t.
 orvosai.

Arányosabb adókiivetés.

— A pénzügyigazgatóság intézkedése folytán. —

Egy jó félévvel ezelőtt már irtuk, közvetlen tapasztalatok alapján, hogy Nagyváradon a III. osztályú jövedelmi adó igen aránytalanul van kiivetve s igen sok jövedelmező vállalat, üzlet korántisincs igazságosan megróva adóval, míg különösen a szegényebb iparosság nem bírja kifizetni az adóját.

Jól tudjuk, hogy különféle czimeken igen meg van róva mindenki adóval, azonban éppen a szegényebb osztály érdekében csak helyeseljünk, ha egyes nagyobb kereskedők, különösen az en gros üzlettel bírók tényleges jövedelmüket nem vonják ki az adózásból.

Teljesen igaz, hogy a III. osztályú kereseti adót általánosságban lehetetlen teljes igazságosan kiivetni; de legalább keresni kell az igazság megközelítését.

Példákat tudnánk arra, hogy Nagyváradon szembetűnőleg aránytalan a jövedelmi adó kiivetése, a mi nem csak az államot károsítja meg, de a kevesebb közköltő által a városi pénztár is csönkul.

A nagyváradai kir. pénzügyigazgatóság figyelemmel kísérte és tanulmányozta a helyi viszonyokat s az adók kiivetését s mindez felsőbb rendelet nélkül, az arányosabb, igazságosabb kiivetést fogja megkísérteni.

E czélra legalkalmasabbnak kínálkozott a vasuti fuvarlevelek és rovatlapok adatainak összeállítása, mivel a kereskedő czég részére érkezett áruk mennyisége a legigazabb mértéke az üzlet forgalmának.

A nagyváradai kir. pénzügyigazgatóság két tisztviselője három hónapig dolgozott a vasuti rovatlapok és fuvarlevelek átvizsgálásán s ezen munkálat fogja az adókiivetés alapját képezni.

Az azonban még azt is tapasztalta a pénzügyigazgatóság, bár ennek az igazságáért nem kezeskedünk, — hogy a szellemi foglalkozás után sem arányos a kiivetett adó. Kitűnő irodával és keresettel bíró ügyvédek és orvosok igen csekély összeggel vannak megadóztatva, a másfoglalkozásuakhoz képest.

Itt azonban sokkal nehezebb megtalálni azt a pontot, a mely teljesen megfeleljen az igazságnak.

Az adókiivetés különben a jövő hónap végén veszi kezdetét Nagyváradon. A pénzügyigazgatóságnál szorgalmasan dolgoznak, s már mintegy 5000 kiivetési lajstrom van felszerelve.

TAJÉKOZTATO.

Vprillís 30. A biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. órákor.

Május 22. A régészeti és történelmi egylet közgyűlése.

Ápril 25. Gazdasági szakelőadás a vármegyebázán d. e. 10 órákor.

UJDONSAGOK.

* **Buzaszentelés.** Az egyház ilyenkor tavaszon megszenteli a mezőket s Isten áldását kéri a vetésekre. Ma van szent Márk napja s az egyház e napra tüzte ki a buzaszentelést. Az ünnepélyes istentisztelet reggel 8 órakor kezdődik.

* **A hercegrímás tanítványai.** Erdekes társaság gyűlt össze július 6-án Esztergomban: az ottani főgymnáziumnak azok az egykori növendékei, a kik harmincz esztendővel ezelőtt, 1869-ben tettek érettségi vizsgálatot és akiknek a nyolczadik osztályban Vaszary Kolos hercegrímás volt az osztályfőnökük. A hercegrímásnak hetvenhárom tanítványa volt, a kik azonban nem élnek már mindnyájan, kilencz meghalt közülök harmincz esztendő alatt. Az egykori iskolatársak harmincz esztendősz talákozásra gyűlnek össze. Közük van Malina Lajos esztergomi polgármester is, a ki fölkéri volt iskolatársait, hogy írják meg neki lakáscímüket és jöjjenek el a találkozóra.

* **Megtagadott viczinális.** A viczinális vasutakkal tönkretették majd minden vármegye utadóját, mert annyira megvannak terhelve, hogy hosszú ideig a közutakra alig marad valami összeg. De ugylátszik, jövőre nem engedélyezi olyan könnyen a miniszter a viczinálisokat. **Ertsey Géza** volt orsz. képviselő előmunkálati engedélyt kért egy Bihar-tól Der-náig és Margittáig építendő vasútra. A miniszter azonban nem adta meg az előmunkálati engedélyt.

* **Az adókövető bizottságok.** Elérkezett az adókövetés ideje. Az adókövetési bizottságok Bihar-megyében és Nagyváradon a következőképen alakították meg:

Nagyvárad városához az államkincstár részéről: elnök Némethy Károly, tagok Bertsey György és Kádár János; a város részéről Kaezián Károly, Farkas Izidor. Előadó: K. Nagy Endre pénzügyi titkár.

Nagyvárad vidékének: az állam részéről: elnök Vidovich György, tagok: Sebő Pál, Szacs-vay Sándor; a megye részéről Román József gr. Thury Kálmán. Előadó: Kolb Árpád p. ü. fogalmazó.

Belenyesen: a kincstár részéről: elnök Kaffka Gyula, tagok ifj. Erdélyi János, Miklóssy Dávid; a megye részéről Lovassy Bertalan, Papp Vazul. Előadó: Vitán Árpád számellenőr.

B.-Ujfaluban: a kincstár részéről: elnök Juhos Ferencz, tagok Kugler Antal, Tardy György; a megye részéről: id. Papp Gergely, Tardy Sándor. Előadó: Szabó Ákos pénzügyi fogalmazó.

Élesden: a kincstár részéről: elnök Kocsis József, tagok Bereczky Sándor, Jakabffy Lipót; a megye részéről Pallády Sámuel, Molnár György. Előadó: Paskó Péter pénzügyi számellenőr.

Margittán: a kincstár részéről: elnök Szabó Lajos, tagok Altmann József, Henger Viktor; a megye részéről Kovács Lajos, Bónyi Adorján. Előadó: Kolb Árpád pénzügyi fogalmazó.

Nagy-Szalontán: a kincstár részéről: elnök Márton István, tagok id. Fónagy István, Lóvy József; a megye részéről Czeglédy Imre, Kajtor Imre. Előadó: Németh István pénzügyi segéd titkár.

Szekelyhidon: a kincstár részéről: elnök Balogh Lajos, tagok dr. Garán János, Rosenfeld József; a megye részéről Magyar Miklós, Penkert Mihály. Előadó: K. Nagy Endre pénzügyi titkár.

Tenkén: a kincstár részéről: elnök Szabó József, tagok Korda Andor, Szentiványi Károly; a megye részéről Szabó Sándor, Boglucz Béla. Előadó: Heimlich János pénzügyi segéd titkár.

B.-Ujfaluban és Nagy-Szalontán már május elején, a többi helyeken pedig május végén és június elején fog működni az adókövető bizottság.

* **A váradai kiskereskedők küldöttsége a pénzügyminiszternél és Tisza Kálmánnál.** Hétfőn egy nagyváradai deputáció járt Budapesten: a Nagyvárad és biharmegyei kiskereskedők társulatának küldöttsége, mely azon czélból jött fel, hogy a szesz italok kimérésére vonatkozó néhány újabb intézkedés megváltoztatását kérelmezze, így a szatóciszlet és italmérés közti átjáró ajtó nyitvahagyását, az italkészleteknek az eddigi leendő helyen tartását s az új italmérési törvényjavaslatoknak

a gabonapálinka eladására vonatkozó tilalom elejtését. A küldöttség d. u. tisztelgett **Lukács László** pénzügyminiszternél, dr. **Adorján Ármin** társulati titkár vezetésével s átnyújtotta e tárgyban való emlékiratukat. A miniszter szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy a lehetőség szerint támogatni fogja azt. A küldöttség tisztelgett **Tisza Kálmánnál** is, Nagyvárad képviselőjénél, ahol szintén dr. **Adorján** volt a szónok s kérte az ügy támogatását, amit Tisza Kálmán meg is ígért. Tisza Kálmán a küldöttséget, mely **Weintraub** egyesületi elnök, **Rosinger** Jakab alelnök, **Spitz József**, **Fröhlich József**, **Stern** Somából állott, igen szívesen fogadta és velük szívélyes társalgást folytatott. A kérelem támogatását is megígérte.

* **Kevevármegye.** Keve vármegyének visszaállítására érdekében **Fancsova** város törvényhatósági bizottsága rendes közgyűlésén egyhangulag és nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy a kormányhoz emlékiratot terjeszt fel, melyet a polgármester vezetése alatt küldöttség fog Széll miniszterelnöknek átnyújtani. Azonkívül ismételtelten kérvényezni fogja a város, hogy külön választó kerületet is kapjon, miután 1400 választó van és Pancsova az országban az egyedüli törvényhatósági város, melynek külön képviselője nincs. Végre az esküdtisztekek életbeléptetésének küszöbén a város a kormányt felkéri arra, hogy a jelenlegi pancsovai törvényszék területére a kubini járás és károlyfalvai járás egy részével kikerekíttessék.

* **Bányavasút a megyében.** Már irtunk róla, hogy a magyar aszfalt-részvénytársaság a község telepéig sodronykötél pályát, vagyis bányavasutat építeni szándékozik. Most már meg van a minisztertől egy évre az előmunkálati engedély. Két vonal lesz. Az egyik a tatarosi aszfalt bányától a mezőtelegi állomásig, a másik a felsődernai községbányáig vezet.

* **Az iparos ifjak a Szacs-vay szoborra.** A nagyváradai iparos ifjak mint műkedvelők előadták pár estén a Falu rosszát igen szép erkölcsi és anyagi sikerrel. A két utóbbi sikerült előadás jövedelmének felét felajánlották a Szacs-vay szodor javára. Tegnap 87 frt 54 krt adtak át a polgármesternek, mint a Szacs-vay emlék alapját illető összeget. Elismerés illeti ezért a derék közreműködőket.

* **Az igazságügyi palota megnyitó ünnepélye elmarad.** Az új igazságügyi palotát bizonyos ünnepélyességgel akarta megnyitni az emléktábla elhelyezése alkalmával a kir. törvényszék személyzete. Mint teljesen megbízható forrásból értesültük, ez ünnepély végleg elmarad.

* **Visszaélés egy miniszter nevével.** A budapesti rendőrkapitányság tegnap kijelentette, hogy több lapnak az a híre, hogy egy osztrák érseket valaki, aki **Hegedüs Sándor** miniszter megbízottjának adta ki magát, 36.000 forint erejéig becsapta, nem felel meg a való tényállásnak. Egy felhivatalos könyvnyomatos pedig azt közölte, hogy Hegedüs Sándor miniszter soha semmiféle összeköttetésben nem állott dr. Koha Tivadar olmtüzi érsekkel, akiről a lapok közleménye szólt.

* **Megbüntetett borhamisító.** A m. kir. belügyminiszter mint főlebbviteli hatóság Neustadt Ignác miskolczi »borkereskedő« mesterséges borok forgalomba hozatala miatt 300 forint pénzbüntetésben marasztalta, továbbá 81 frt 56 kr. eljárási költség s a hiányzó (már eladott) bormennyiség fejében 256 frt 27 és fél kr. összeg megfizetésére kötelezte, végül a boroknak palackokban való elárusítási jogától, valamint korcsmaszerű üzlet gyakorlásától egy évi időtartamra megfosztotta. Az ítéletet hivatalból közölték a borászati szaklapokkal és három fővárosi napilappal, melyek azt a borhamisító költségére közléstessék. Mi ingyen hozzuk nyilvánosságra, a magyar bortermelés és a tisztességes borkereskedelem érdekében.

* **Kisorsolt részvények.** A nagyváradai gőzmozdonyú közúti-vaspálya részvénytársaság alaptörvényének törlesztésül évenként bizonyos számú részvényeket vált be, mely részvények száma sorsolás útján szokta megállapítani. A lefolyt 1898 évre 27 db részvény beváltása volt esedékes, melyeket Miskolczi Barnabás kir. közjegyző jelenlétében f. hó 20-án

sorsoltak ki. Ez alkalommal kihuzattak a következő számú részvények: 98 251 288 327 435 640 803 1047 1099 1134 1174 1177 1366 1535 1668 1706 1791 1795 1866 1880 1919 2194 2287 2415 2580 2581 és 2588. Ezen kisorsolt részvények a nváradai gőzm. közúti-vasút pénztáránál f. é. június hó 1-ével kezdődőleg lesznek beváltva.

* **Kedélyes mulatság.** Az iparos ifjak vasárnap este pompás mulatságot rendeztek a Karger-féle nyári mulató helyiségében azok tiszteletére, akik közreműködtek a Falu rossza szinelőadásán. A csinos leányok és legények magyar paraszt ruhában jelentek meg, ahogy játszottak. Vig kedélyvel kora hajnalig pompásan mulattak.

* **Saap nem tagosít.** Saápon a tagosítási akarók — bár meg volt a törvényben meghatározott többségük — a békekesség fenntartásáért visszavonták kérelmeket s az eddigi felmerült költségeket a tagosítást akarók és nem akarók közösen viselik. Tehát a béke, egyetértés újra megjelen a községben, a lidércnyomás alul felszabadultak, a tagosításról mosolyogva beszélnek az emberek.

* **Borhamisítás a földalatt.** **Sátoralja-Ujhelyen** **Szofer** Joachim, kit borhamisítással vádoltak, vértalanul családától elköltözött a városból. **Császár** Pál szolgabíró zár alá vette ingóságait s eközben nagy meglepetésre, a földben elásva számos, a borhamisításhoz szükséges eszközt talált. Kutatás közben rábukkantak egy ötven köbméternyi üregre, melybe földalati csatornán vezették a vizet, amit aztán a hordókba szivattyúztak. A különös lelet nagy bámulatba ejtette a vizsgáló-bizottságot. Szofer közeli rokona **Grosz** Vilmos hegyaljai regálébérlőnek, ki nemrégiben Amerikába szökött.

* **Változások az ügyvédi karban.** A nagyváradai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy **Prichistal** Antal élesdi ügyvéd elhalálozása következtében az ezen kamara által vezetett ügyvédek névjegyzékéből kitoröltetett s irodája részére gondnokul **Petruss** János élesdi ügyvéd rendeltetett ki.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter **Mátyus** Zsigmond nagyváradai pénzügyi szám-tisztet a szekely-udvarhelyi pénzügyigazgatóság-hoz pénzügyi fogalmazóvá nevezte ki.

* **Halál a gyóntatószékben.** Bécsből sürgönyzik, hogy **Weisinger** lelkész a Brigittatemplomban, miközben iskolásfiukat gyóntatott, szélhűdés érte és azonnal meghalt.

* **Szerelem és a kapanyél.** **Bura** János és **Flórián** János a Rimanóczy-féle téglagyárban munkások, üres idejükben pedig feltékenykedési jelenetekre szolgáltak okokat bőven egymás feleségét illetőleg. Az elmúlt vasárnap Bura Jánosné és Flórián Jánosné összekülönböztek ezen s az asszonyok harcát a férfiak folytatték egymást keményen döngetve. **Görög** János szintén téglagyári munkás szét akarta a küzdő feleket választani s erre más módot nem talált, mint egy kapanyéllal úgy ütötte föbe Flórián Jánost, hogy ez teljesen harcsképtelenné válva terült el a földön s eszméletlenül szállították be a Bihar-megyei Közkórházba.

* **A magyar lobogó Párisban.** A párisi világiállítás magyarországi részének területe már ki van jelölve s nemzetiszínű zászlókkal körülhatárolva. A nagy nemzetközi társaságban a Magyarország részére kijelölt diszes terület Angliáéval szomszédos.

* **Reményi hegedűje.** **Reményi** Edének, a messze idegenben elhunyt világhírű magyar hegedűművésznek a hegedűje idegen kézre került. A remek hegedűt, melylyel a művész annyi adományt gyűjtött össze a bujdosó emigránsoknak, egy olasz virtuóz vásárolta meg.

* **Gyönyörű élet a Félix-fürdőben.** A fürdő-évad még be sem köszöntött, de a Félix-fürdőben már élénk az élet. Vasárnap pláne olyan kis mulatságot csapott a nagyszámú előkelő közönség. Nagyváradról kivitték Hamza Miska kiváló zenekarát s már az éjjel is jól előre haladt, mikor vége volt a mulatságnak. A fürdőt különben nagyon szépen csinostják, rendezik, hogy teljes pompával álljon a megnyitás után a közönség rendelkezésére.

* **Hirtelen halál.** *Gosztonyi Jenő* fekete-bátori fiatal földbirtokos, neje Balogh László országgyűlési képviselő leánya, szombaton szív-szélhűtésben hirtelen elhunyt.

* **Sóviniszta tüntetés.** Vasárnap este tüntetésre ment taps és éljenzés zugott fel a szinkörben, amikor *Balthazár*, ez az ördögös kezű ember kijelentette, hogy ő magyar ember. A lelkesedésnek meg is volt a maga jogosultsága, mert a bűvészkedés terén a »Czigánybáró« Barinkay Sándorán kívül még nem igen próbálkozott magyar ember. Es most Balthazár egyszerre nem csak az országban, hanem az egész kontinensen az elsők közt is elsőnek tört elő és így még a bűvészet terén is becsülettel megállhat a magyar hír. A hihetlenségek birodalmába tartozik már az, a mit Balthazár művel közönsége előtt, jóformán minden segédeszköz nélkül, egymagában. Az élettelen tárgy föléskeszárnyakat kap nála, a durva fában csodás mágneserőt gerjeszt és csupa frappáns mutatványokban játsza ki a természet törvényeit, ép az ellenkezőjét csinálván annak, amit azok dikáltnának. Hozzájárul megfoghatatlan képtelenségéhez, mozgékonyágához kelemes, elegáns előadási modora és bizony sok mutatványtál nemcsak bűvész, hanem egyúttal előadó művész. Így érthető, hogy majdnem három órában át folytonosan ébren tudja tartani az oly poliglott közönséget és a derűtség zaját legföljebb az ámulat csöndje szakítja meg néha. *Ma este fog utóljára előadást tartani a szinkörben és aki eddig meg nem nézte, mulasztást követ el, ha most meg nem nézi, anyival is inkább, mert ez estén több mutatványtál és spiritalista bűvészetét meg fogja magyarázni a közönségnek.*

* **Akít megrontottak** — és akit megvertek. *Sipos József* volt rendőr felesége rosszul volt nap mint nap, nem tudott aludni, feje fájt s férjének arról panaszkodott, hogy azért van rosszul, mert *Lupó Illés* börtönőrné, *Papp Mariska* őt megrontotta. *Lupó Illésné* rontása ellen pedig már nem használ semmiféle szeszes vizet, ami ilyen esetben a legjobb gyógyszer. *Sipos József* elég radikális orvosságot talált ki mégis. *Element Kis-Fürdő* utcára s kegyetlenül összeverte a rontó lidérczet, értsd *Lupó Illésné* sz. *Papp Mariskát*, kinek két fogát is kiverte a dühögő *Sipos József*.

Petőfi-emléknapok Kolozsvárt.

Ez évben lesz ötven éve annak, hogy *Petőfi* a nemzet lánglelkű költője hősi halált halt a segesvári csatán.

A *Petőfi-Társaság* kezdeményezésére ezen félszázados évforduló emlékére mindenütt *Petőfi* emléknapokat rendeznek. Az első ilyen nagyobb szabású emléknapok Kolozsvárt folyt le tegnap. Az ünnepélyről tudósítunk a következőket írja:

Kolozsvár, április 24. (Saj. tud. távirata.) A *Petőfi-Társaság* Kolozsvár irodalmi férfiaiival s a kolozsvári »Nemzeti Színház« személyzetének részvételével magasztos emléknapot rendezett ma este a szinkörben, melyet a lelkes ünneplő közönség zsufolásig megtöltött. Az ünnepélyről való elmaradásukat *Jókai Mór*, *Wlassics* miniszter levélben mentették ki.

Wlassics miniszter a következő levelet intézte *Bartók Lajos*hoz, a *Petőfi-Társaság* alelnökéhez:

Nagyságos Uram!

Hálás köszönettel vettem Nagyságodnak, mint a *Petőfi-Társaság* alelnökének a társaság nevében hozzám intézett levelét, melyben meghívni méltóztatik engem a f. hó 24-én Kolozsvárt az *E. M. K. E.* javára tartandó *Petőfi-ünnepélyre*.

Hallhatatlan költőnk emléke az ő nevében s hagyományaihoz hiven működő társaság, valamint a kiváló hivatását teljesítő közművelődési egyesület: három oly tényező, mely a későbbi ünnepélyt minden magyar legnagyobb figyelmére érdemessé teszi. Gondolatban, lélekben én sem fogok onnét hiányozni, de nagy mérvű hivatalos elfoglaltságom miatt legőszintebben sajnálatomra lehetetlenség az ünnepélyre leutaznom.

Ezt Nagyságodnak tudomására hozva, újból kérem, fogadja s tolmácsolja a társaságnak a szíves meghívásáért legmelegebb üdvözlőletemet.

Igaz tisztelettel

Wlassics, s. k.

Az ünnepély három szakaszban folyt le. Az első szakaszban *Farkas Ödön* zene conservatoriumi tanár egy 60 tagú zenekarral a *Hymnust* és a *Szózatot* adta elő, *Ferenczi Zoltán* dr. *Petőfi*ről tartott felolvasást, *Abrányi Emil* költeményét szavalta el és *Jókai Mór*nak ez ünnepélyre írt »Ötven év múltán« című munkáját *Bartók Lajos* olvasta fel. Az első szakasz, de mondhatni az egész ünnepély egyik legkiválóbb pontja volt *Zichy Géza* gróf által írt és megzenésített »Cantate. *Petőfi* szelleme, melyet e nagy zenekar és 3 egyesített dalárda adott elő. A zenemű előadását ma a mester dirigálta.

Közreműködtek még az ünnepélyen: *E. Kovács Gyula*, *Jakab Ödön*, *Kiss József*, *Szász Gerő* és *Rákosi Viktor*.

Az ünnepély harmadik szakasza volt *Bartók Lajos* »Apotheosis« című remek színpadi költeményének előadása a következő szereposztással:

Petőfi — *Bhari Akos*, *Klió* — *Fai Szeréna*, *Hunntia* — *Bajor Riza*, *Muzsák kara* — *Turcshányi Olga*, *Vásárhelyi Vilma* és *Hatala Györgyike*. *Nők kara* — *Miklósi Ilona*, *Horváth Paula* és *Komlóssy Emma*. Első-második és harmadik honvéd — *Vágó B.*, *Bónis L.* és *Várady Miklós*.

Harcosok. Nép. Honvédek. Orosz katonák. Színhely: a segesvári tér, a csata alatt és után.

A költeményt egész terjedelmében tárcza rovatunkban adjuk.

Az előadás után a szereplő vendégek tiszteletére fényes bankett volt.

EGYESÜLETEK.

Felolvasás a Kath. Legényegyletben.

Vasárnap, f. hó 23-án d. u. 5 órakor volt az első felolvasás az egyesület helyiségében.

Szent József védelme ünnepe, mely a világ összes Kath. Legényegyleteinek hivatalos ünnepe, adta az alapot az első felolvasás megtartására.

A tagok a szokottnál is nagyobb számban gyűltek össze és mindvégig példás rend és figyelem uralkodott a felolvasás alatt.

Dr. Vucskics Gyula elnök ez ünnepre reflektálva, kifejtette a bevezetésben, hogy a munkát maga az Isten dicsőítette meg, mikor egyszerű fiát sz. József-re bízta, mikor a szegény názáreti ácsnak jutott az a tisztesség, hogy nehéz munkájának gyümölcsét a mindennapi kenyeret *Krisztus*ával és annak szüzanyjával oszthatta meg.

E gondolatból átment egy rövid de tanúságos fejtegetésbe, mely a munkás és munka helyzetét mutatta meg a pogány és keresztény korban.

Czitálja a *Cicerót* a pogány felfogásra, *szent Pált* a keresztény nézetre.

További fejtegetésében elmondja, hogy a munka tisztességét a munkásoknak fenn kell tartani.

Ehhez szükséges:

1. hogy egyéb munkát, p a szellemi megbecsüljék. Itt felhoz egy példát, mely szerint egyik osztálytársa nem győzvé a tanulás nehézségét, III-ik gymn. osztályból ipari pályára lépett s már rég pénzt keresett, mikor ő még középiskoláit végezte, mely után még 7 egyetemi év, 4 Budapestben, 3 Bécsben következett s csak annyi költség és tanulás után kezdhetett el az intelligens pályák oly szűkös anyagi kezdetével az életet.

Ily anyagi és szellemi befektetés megérdemel annyit, hogy a szellemi munkást ne tartásák könnyenélőnek a kézimunkások. Különböző is a szellemi munkára épp oly szüksége van a társadalomnak, mint a *phisicaira* s éppen ugy igénybe veszi az erőket mint ez.

2. Az ipar munkásainak szüksége van arra, hogy legalább egy részét elsajátítsák annak, amit diplomás emberek teljesen ismernek. Ezért látogatniok kell a tanítási órákat, mit

városunk nagytanultságú emberei szívesen és önzetlenül fognak tartani.

Az előadások elseje a vallás tanítás.

A vallás megszenteli, megnemesíti a munkát, midőn az inával egyrangúvá teszi azt, ha Isten dicsőségére végeztetik. Megelégedést ad kevésben is, s a kevéssel megelégedni tudás biztosítja később a többet. Végre a vallás az, mely a békén viselt földi élet után örök jobb hazát biztosít.

A munka a ker. vallás szemében kötelesség, erény, tisztesség, Isten dicsősége.

A vallás mellett történelem a főhely.

Amint vallástalan ember csak olyan lehet, aki nem ismeri a vallást, ugy az internacionális szocializmus is csak azt ejtheti meg, aki nem ismeri a magyar történelmet. Aki pedig megismerte, aki ismeri annak sorait, melyben oly gyászról van nem egyszer szó, mely más nemzetet megölt volna, de oly dicsőségről is majdnem minden lapján milyenhez hasonlót más nép történelme felmutatni nem tud, aki megérti mennyi véren szereztek meg ezt a földet őseink, mit el nem szenvedtek ezért a földért, az tudni fogja, hogy a haza nem pusztá szó, az élő valóság, mely iránt kötelességeink vannak és egy percig sincs becsülete annak ki e kötelességről megfeledezni tudna.

A két fő tárgy mellett a polgári életben szükséges jogi ismeretek és iróink ismertetése lesz a tantervben s ha szükséges lenne, akár az elemi oktatásra is külön csoport.

Zenei tanításból egyelőre csak az ének rendszeresítettik.

Felolvasó átnézetet adva úgy a tan programból, felkeltve érdeklődésüket a tagoknak, általános éljenzés között hagyja el a felolvasó széket.

Felolvasás után a szokott szórakozások vették kezdetüket és *Kalmár Illés* karnagy buzgólkodott a dalárda tovább képzésén.

Ujabbban 16 tag jelentkezett fölvetelre s az egyesület belételeiben a rendszereteket s a szabályok szellemében való működés teljesen kielégítő e rövid idő alatt is.

A biharmegyei népnevelési egyesület választmányi gyűlése.

A »Biharmegyei Népnevelési Egyesület« ismét megkezdte áldásos működését. Ez az egyesület az, mely 14 éves működése alatt oly sok jót tett, hogy épen ezáltal megérdemli azt, hogy minden igaz magyar erejének legjavával támogassa. Az egyesület különben ép olyan célt tűzött maga elé, mint az *E. M. K. E.* s ép olyan fegyverekkel is harcol s hogy működése terét nem terjeszti oly széles alapra, de azért ép oly fényesen megnyeri a csatát, mint amaz.

A gyűlésen *Sipos Orbán* elnöklete alatt jelen voltak: *Réz Mihály*, *Vaday József*, *Eodnár János*, *Gábel Jakab*, *Jánosházi János*, *Auspitz Adolf*, *Böszörményi Géza* és *Kovalik János*. Elnök szívélyes szavakban üdvözli a vál. új tagjait s fölolvasta a vall. és közok. ügyi miniszter levelét, melyben az a népnevelési Egyesületek *Erzsébet* alapítványáért mond köszönetet.

Megválasztják ezután a kérvénybíró és alapszabály módosító bizottságot.

Pályázatot hirdetnek 5-öt egyenként 100 koronás jutalomdíjra, melyet vallás és nemzeti-ségi külömbőség nélkül biharmegye azon néptanítói nyerhetnek el, a kik a magyar nyelv legsikeresebb tanítása és egyéb paedagogiai követelmények mellett iskolájokban a hazafias szellemet ápolják, a magyar nemzeti jelleget fejlesztik erőssé teszik. Pályázati határidő május 15. Kérvények *Réz Mihály* egyl. titkárhoz intézendők.

Az országos statisztikai hivatal azon jelentésére, hogy a *magyarság* fogy elnök örömmel jelentette, hogy ez *Biharmegye* egyes községeire ugyan igen, — de általában nem áll. A jelentést örvendetesen s köszönettel vették tudomásul.

Bemutatta ezután elnök Biharmegye népnevelési és közművelődési téréképét, a melyhez már a miniszter is elismerését fejezte ki, — s a mely Biharmegye nemzetiségi megosztását a laikus előtt is egyszerre feltűnteti. A vál. a remek munka kiadását rendelte el. A kiadás költségeire 2500 frtot szavazott meg, — nem találván a népnevelés ügyének szolgálhatn

méltóbb módon, mint ha az arra hivatottak kezébe egy oly eszközt ad, a melynek használata által könnyen felismerhetik, hogy első sorban mi a legfőbb teendőjük, ha magyar hazafiúi kötelességüket teljesíteni akarják.

IRODALOM.

A «Magyar Könyvtár» jubiláris füzeté, a századik, most jelent meg. A *Wodianer-czég* e kitűnően szerkesztett, életrevaló vállalata 1897. októberében indult meg azzal a programmal, hogy havonként két füzetet fog adni. Most pedig, alig másfél év leteltével, a programban megígért 36 füzet helyett már száz van együtt, fényes bizonyíték annak, hogy a vállalat a magyar közönség legszélesebb rétegeiben gyökeret birt verni s így a tervbevettnél sokkal gyorsabb tempóban haladt. A kiadó-czég most könnyen kezelhető, igen áttekinthető jegyzéket is állított össze az eddig megjelent füzetekről. Végignéve a katalóguson, mindjobban megerősödünk abban a mindenképen kedvező nézetünkben, amelyet a vállalatról már több ízben hangoztattunk. Sőt nem álljuk kimondani, hogy a «Magyar Könyvtár» egy s más dologban (pl. iskolai kiadásaiban, ilusztrált munkáiban) egyenesen túltesz a híres német «Universal-Bibliothek»-en, mely pedig milliónyi olvasóra számíthat. Visszatérek a jubiláris füzetre, megemlítjük, hogy azt a szerkesztőség *Jókai Mór* egy legújabb keletű er. detű elbeszélése és néhány bájos apróbb, szintén legújabb irrt és még kötetben meg nem jelent rajzával töltötte meg. Az elbeszélés címe: „*Szép Angyalka*” a rajzoké: „*Kis képek.*” E füzetrel együtt jelent meg másik sorozata a „*Francia-Elbeszélők Tára*”-nak, mely Daudet, Clanetie, Prévost, Coppée és mások elbeszéléseit nyújtja, részben Ambrus Zoltán, részben Buttlikné Tölgyessy Margit kitűnő fordításban. Az „*Olasz Elbeszélők Tára*” is most folytatódik egy Tóth Bélától való füzetrel, aki Capuanát és Castelnuovót fordította le a gyűjteménybe Végre az új század is megindul már a »Magyar Könyvtár«-ból: az is a legméltóbb módon, *Arany János* »Jóka ördöge« és »Első Lopás« cz. remekeivel, melyekhez Komáromy Lajos irrt jeles bevezetést. Mind e füzetek 15 k.-jával megrendelhetők a kiadónál (Wodianer F. és Fiai, Budapest, Andrassy-ut 21.). Ha kell ki szívesen megküldi ingyen is a főt jelzett teljes jegyzéket.

TÁVIRATOK.

Szeszgyárak érdekében.

Temesvár, ápril 24. Saj. tud. táv.) Temesvár sz. kir. város törvényhatósága elhatározta, hogy a szeszgyárak feliratát a kormányhoz a kontingentált szeszmenyiséget leszállítása ellen hasonló felirattal támogatja.

A kuriai biráskodás és Kossuth párt.

Budapest, ápril 24. Saj. tud. táv.) Kossuth-párt mai értekezletén a kuriai biráskodás javaslatát elfogadta s a felszólalással *Barabás* képviselőt bizta meg.

Ötven ház égése.

Nyíregyháza, április 24. (Saj. tud. táv.) Ma reggel nagy szélviharban tűz ütött ki Nagy-Kállóban. A tűz épületről épületre gyorsan terjed. A nyíregyházi tűzoltóságot táviratilag Nagy-Kállóba hívták. Ötvennél több épület leégett.

Fejérváry Pécs diszpolgára.

Pécs, április 24. (Saját tudós. táv.) Pécs szab. kir. város mai közgyűlésén a polgárság zöme által beadott indítványnak megfelelően egyhangulag és nagy lelkesedéssel megválasztotta Fejérváry Géza

báró honvédelmi minisztert Pécs város diszpolgárának. Fejérváry Imre báró főispánt, ki a határozathozatal után vette át a közgyűlés elnöklését, kitüntető rokon-szenyvel fogadta a közgyűlés, melynek husztagu küldöttsége viszi az oklevelet a miniszterhez. A közgyűlés egyben elhatározta, hogy Széll Kálmán, Hegedüs Sándor minisztereket és Perczel Dezső házelnököt is üdvözölni fogja.

A Dreyfus-ügy.

Páris, április 24. A Havas-ügynökség írja: Több lap azt kérdezi, mi történt azzal az ügyirattal, amelyet Picque, főházigazgató St. Martin de Rében Dreyfusnak egy ruhadarabjában talált. Ezt az ügyiratot a hadügyminiszter a titkos irat-csomóhoz csatolta és a többi irattal együtt közölte a semmitűszéssel.

Páris, április 24. A »Figaro« mai számában Strong újságíró és Billot volt hadügyminiszter vallomását közli. Strong vallomása szerint Walsin-Esterházy azt mondta neki, hogy a bordereaut Sandher ezredes parancsára írta. A vezérkarnak anyagi bizonyítékra volt szüksége Dreyfus ellen. Esterházy hozzátette, hogy Mercier hadügyminiszter megparancsolta a haditörvényszéknek, hogy Dreyfust ítélje el. Azt is mondta Esterházy, hogy mivel a hadseregből kizárták, nem maradhat Franciaországban. Öngyilkosságot emlegetett és ismételte vallomását mások előtt is, részletesen elmondván, hogyan készült a bordereau, amelyet nem ő pauszált le, hanem más valaki. Esterházy közölte továbbá, hogy a bordereau soha sem volt idegen ügynök kezében és hogy egy francia ügynök hozta a miniszteriumba. Henry széttepte a bordereaut, hogy a dolognak valószínű látszatot adjon. Strong azzal végezte vallomását, hogy nem vett észre nagyobb eltéréseket Dreyfus elbeszélésében.

Billot tábornok megerősítette azt a bizonyos verziót Panizzardinak arról a táviratáról, amelyben a »Dreyfus fogva, intézkedéseket megtettem« mondat előfordul és amelyet vele közöltek. Billot kijelenti, hogy Esterházyt a Zola-pör előtt nem ismerte és Esterházynek a vezérkar egyes tisztjeihez való viszonyáról nem volt tudomása. Azután elmondta, hogyan értesült Picquart nyomozásairól és védekezett az ellen a ráfogás ellen, hogy Picquart ezredesre valami veszedelmes feladatot akart bízni, végül hangsúlyozta, hogy Picquart magatartása veszedelmes volt. (Magy. Táv. Ir.)

Lovarnó balesete.

Temesvár, ápril 24. Saj. tud. táv.) A Temesvárt játszó czirkuszban tegnap *Enders* Rossitta jongleur-lovornó lebukott lováról mutatványai közben s eszméletlenül állapotban szállították be. A lovornó belső sérüléseket szenvedett az esés következtében. A baleset nagy izgalmat keltett a nézőközönség közt.

A német-amerikai konfliktus.

New-York ápril 24. (Reutter) Coghlan kapitány parancsot kapott, hogy azonnal visszatérjen a Raleigh hajóra. Egy újságírónak azt mondta tegnap este Coghlan, hogy midőn e tegnapelőtti banketten a Dewey tengernagy és

egy német tengertiszt között Manila előtt állítólag előfordult incidensről beszélt barátaival.

Long tengerészeti miniszter a New-York Herald szerint Coghlan kapitánynak levelet írt a melyben megróttta őt az említett incidensre vonatkozó nyilatkozatáért és felszólította, nyilatkoztassa ki, hogy a lapok erre vonatkozó közleményei helyesek-e.

A külügyminiszterium tagjai nem tartják helyén valónak, hogy egy tiszt fölelevenitse a múlt nyáron Manila előtt támadt kedvetlenség történéit.

Coghlan kapitányt egyszer már haditörvényszék elé állították a tengerészeti ügyek igazgatásáról mondott kritikája miatt.

A román egyház köréből.

Nagy-Szeben, április 24. Metianu érsek-metropolita a »Telegraful Roman« jelentése szerint május 7-ére összehívta Nagy-Szebenbe az erdélyi görög-keleti főegyházmegeye zsinatát.

Ugyane lap közlése szerint az aradi görög-keleti püspök választás május 14-én lesz Metianu elnökele alatt.

Popea karánsebesi görög-keleti püspököt a bukaresti román akadémia tagjává választották. (Magy. Táv. Ir.)

Antiszemita tüntetés Algirban.

Páris, április 24. A Havas-ügynökségnek jelentik Algirból: Egy antiszemita csoport ma a Sidi Ferruch-fogház elé vonult, ahol Max Regist fogva tartják. A városba visszament a kormányzó palotája előtt tüntettek, amely alkalommal Droumont-t, továbbá Voinet algiri polgármestert, Jeandrouet-t, a »Libre Parole« szerkesztőjét és Lionnes községtanácsost letartóztatták. A kormányzó megengedte a foglyok szabadonbozását az esetre, ha tüntetést abbahagyják, mire a tüntetők szétoszlottak. A hatóság azonban csak Drumont-t és Voinet-t bocsátotta szabadon. Az est nagyon mozgalmas volt. A tüntetések ismétlődtek. A rendőrség szétoszlatta a tömeget és 23 embert letartóztatott. Egy rendőrbiztos és egy rendőrgyűnök megebesült. A nyugalmat helyreállították.

A párisi pestis hírek.

Páris, apr. 24. A Havas-ügynökség a szajnamegyei prefektus és a rendőrség által végzett vizsgálat alapján újra konstatálja, hogy Párisban nem fordult elő pestiseset. (Magy. Táv. Ir.)

A spanyol választások.

Madrid, április 23. A szenátor választások ma egész Spanyolországban rendezavarás nélkül mentek végbe. A választások eredménye azt sejteti, hogy a kormány többsége a szenátusban aránylag még nagyobb lesz, mint a kamarában. A prefektusok távirati jelentései megerősítik, hogy egész Spanyolország nyugodt. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A kamara teljes ülése. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara holnap, április hó 26-án délután fél 3 órakor teljes ülést tart saját helyiségében.

Az olasz-i gazdaközönség közgyűlése. Vasárnap délelőtt fél 11 órakor tartotta az olasz-i gazdaközönség rendez évi közgyűlést a városháza nagytermében.

A gyűlésnek, amelyen *Szokolay* Tamás ügyvéd elnökön kívül a tagok igen nagy számban voltak jelen, a lefolyása a következő volt:

Az első tárgyat a múlt évi számadás volt. E számadás szerint a múlt évi maradvány 161 forint 30 kr., míg a gazdaközönség vagyona

kétezer-négyszáz forint, ami ingatlanokba van befektetve. A pénztári számadásokat teljesen rendbe találták s a felmentvényt Horváth Ferencz mező-bírónak megadták.

Elhatározták azután, hogy a kerülőknek a munkakörét kiterjesztik.

Szóba került, hogy a városi tanács a püspöki vámbáz mellett és a fázán soron sorompókat állítottak fel, a gazdaközönség tulajdonát képező utakon, amelyeket este 7 órakor elzárnak s így a gazdaközönség közlekedését meggátolják. Erre elhatározták, hogy felkérjék a városi tanácsot, hogy intézkedjen, hogy a közlekedés zavartalanul fojjon s ha a városi tanács erre nem hajlandó, úgy a törvény oltalmát veszik igénybe.

Végül beterveztették az ez évi költségelvetést, amelyet tudomásul vettek, amivel a gyűlés véget is ért.

Uj segély-szövetkezet.

A „Filléres Takarékos és segélyszövetkezet” folyó hó 23-án délelőtt tartotta meg a leszámitoló és Jelzálogbank Rt. helyiségében alakuló közgyűlését.

Az új szövetkezet alakítását a nagyváradi és vidéki közönség melegen felkarolta, a mit a közgyűlésen jelenvoltak tekintélyes száma is igazol.

Jelen voltak: Guttman József, Óváry Sándor, Breider Ármán, Reich Sándor, Nemes Lajos, Torjai Károly, Keszthelyi Zoltán, dr. Dési Géza, Karger Sándor, Aufrecht Vilmos, Popper Árpád, Mészáros János, Wallerstein Dániel, Neumann Mór, Moskovics Miksa, dr. Friedländer Sámuel, Mandel Lajos, ifj. Ullmann Izidor, Weisz Ernő, Helyfi László, Polgár Gyula, Weinberger Lajos, dr. Goldberger Miksa, Zedlek Róbert, Popper Ákos, Fráter Zsigmond, Grósz Aladár stb.

Az alapítók jelentését Moskovics Miksa a Leszámitoló és Jelzálogbank vezérigazgatója terjesztette elő. Hangsúlyozta, hogy a szövetkezet létesítése általános óhaj volt, mit a jelenlévő szövetkezeti tagok nagy száma is aláírta. Az alapítók a nyilvános felhívás biboecásával mellőzték minden reklámot és erőszakos propagandát.

Aláírás után belépett 427 tag, kik összesen 6190 üzletrészre jegyeztek alá. Ily körülmények közt a szövetkezet prosperálása biztosítva van s az alakulásnak misem állja útját.

A közgyűlés ezután elnöklésre Guttman József építést kéri fel, ki az elnöki tisztet elvállalta. A jegyzőkönyvvezetésével dr. Goldberger Miksa ügyvédet s a hitelesítéssel Keszthelyi Zoltánt, Óváry Sándort és Weisz Károlyt bízta meg.

A közgyűlés ezután határozatilag kimondta, hogy a „Filléres Takarékos és segélyszövetkezet” megalakul s elfogadta és jóváhagyta a felolvasott atapszabály tervezetét.

Majd megalakította az igazgatóságot és felügyelő bizottságot a következőképpen.

Elnök: Dr. Miskolczy Ferencz. Alelnökök: Bertsey György, Komlóssy József. Igazgatóság: Guttman József, ifj. Ullmann Izidor, Diósy Lajos, Moskovics Miksa, dr. Dési Géza, Blau Sámuel, Óváry Sándor, Aufrecht Alajos, Deutsch Hermann, dr. Várnay Ferencz, ifj. Popper József, Keszthelyi Zoltán, Sonnenfeld Adolf, dr. Friedländer Sámuel, Leipnik Mihály, Karger Sándor, Neumann Mór, Weisz Ernő, Weisz Károly, Wallerstein Dániel. Felügyelő bizottság: Dr. Mayer László elnök, Fábry István, Moskovics Farkas, Polgár Gyula, dr. Waldmann Béla, és Weinberger Lajos.

A szövetkezet üzletigazgatójává Popper Ákos, a Leszámitoló Jelzálogbank főkönyvelőjét, jegyzőjéül pedig dr. Goldberger Miksa ügyvédet választotta meg.

Végül dr. Friedländer Sámuel a szövetkezeti tagok nevében köszönetet mondott az alapítók különösen dr. Goldberger Miksának és Popper Ákosnak, kik a szövetkezet létesítésén oly buzgón fáradoztak, hogy az elérni sikert javarészből az ő működésüknek tulajdonítható.

A napirend kimerülvén, a gyűlés az elnök elnökletével véget ért.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, ápril 24.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	8.60
Buza októberre	8.19
Uj tengeri	4.50
Roms ószre	7.45
Zab ószre	5.76
Tengeri augusztusra	—

Az irányzat nyugodt.

Bécs, április 22.

Osztr. hitel	571.25
Magyar hitel	390.40
Államvasut	366.15
Birodalmi márka	58.75

Értéktőzsde.

Budapest, április 24.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	358.10
Magyar hitel	397.50
Allamvasut	365.90
Rimamurányi	307.—
Magyar jelzálog	249.—
Salgótarjáni	636.—
Wagon-kölesön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámitoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

Állam- és értéktőzsde

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. április 24-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.70
Magyar koronajárdék	97.30
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,1/10%	121.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,1/10%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	3675
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.25
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	96.7
Magyar nyeresémsorsjegy-kölesön	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	138.2
Oszták járadék papirban	100.50

Oszták járadék ezüstben	100.60
Oszták járadék aranyban	120.—
Oszták korona járadék	100.50
Oszták államsorsjegyek	139.50
Oszták magyar bankrészvény	920.—
Magyar hitelbankrészvény	384.25
Oszták hitelintézeti részvény	369.75
Oszták-magyar államvasuti részvény	363.20
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	358.60
Németbirodalmi márka	58.45
London vista	120.70
Párisi vista	47.85
20 márkás arany	11.80

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A nagyváradi nőipariskola

ujjonnan berendezett

szabászati műtermében

a legkényesebb igényeknek megfelelő

elegáns toilettek

és

gyermekruhák

gyorsan pontosan és **rendkívül jutányos áron**, készülnek; (mérték vétel után vidékre is jótállás mellett.) Ugyanott a fehérnemű szakosztályban is munkát vállal az

Igazgatóság.

Uj festéküzlet. Kizárólag festékárak.

GALLOVITS M.

Nagyvárad, Nagy-Teleky-u., 532. Saját ház.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben **Nagy-Teleky-utca 532. szám** alatt, egy a mai viszonyoknak megfelelő

festéküzletet

nyitottam. — Üzletemet az e szakmába vágó összes cikkekkel berendeztem; u. m: **porfestékek, olajban tört festékek, butor-, koci- és padlólakkok, parketfénymáz, bronzok sárga, fehér, vörös és zöldszínekben, továbbá nagyválasztéku piktör és mázó ecsetek, meszelők, surolókefék, ugy-szintén házfedel festéshez igen ajánlatos karbolineum, vörös, zöld és barna színekben.**

Miután festéktörő gépekkel rendelkezem, olajban tört festékeket és karbolineumot tetszés szerinti színekben bármikor készíthetek és azokat gyári árnál is sokkal olcsóbban árusíthatom.

A midőn a t. vevőközönség pártfogását kérem, bátorkodom megjegyezni, hogy főlérekvésem leend a n. é. közönség nagyrebecsült meglegedését kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

GALLOVITS M.

Üzletfelosztás miatt

hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRÚSÍTÁS

ténylegesen mélyen leszállított árak mellett.

Sokoldalú elfoglaltságom folytán elhatároztam magam, hogy Kossuth-utcai

Modern Antiquarium és papirkereskedésem

egész raktárát hatóságilag engedélyezett **végeladás** útján mélyen **leszállított árak mellett** kiárúsítom.

A midőn e körülményt a t. vevőközönség szíves figyelmébe ajánlom, felkérem szükségletét mielőbb beszerezni, mert ily jó és ritka alkalom

könyvek, papirok és irodaszerek

beszerzésére egyhamar nem fog kinálkozni.

Petőfi összes költeményei diszkötésben **65 kr.**

Tompa Mihály összes költeményei albumszerű illusztrált diszkötésben 16 forint helyett 11 forint.

Bársony Erdőn Mezőn természeti és vadászati képek számos rajzokkal és műmellékletekkel 10 forint helyett 7 forint.

A Barátság tükre. Emlék lapok barátokról és barátnőkről 4 forint helyett 1 forint 50 kr.

Shakespeare.

A velencei kalmár.
Julius Caesar.
Machet.
A makronezos hölgy.
Lear király.
Coriolanus.
Hamlett dán királyfi.
Tévedések játéka.
Minden jó, ha a vége jó.
Két veronai ifju
Felsült szerelmesek.
Téli rege.
Titus Andronikus.
Cymbeline.
A szerető panasza.
Vegyes költeményei.

Minden kötet fényes diszkötésben 1 forint helyett 50 kr.

Kisfaludy Károly minden munkái. A költő arcképével 6 kötet diszkötésben 10 forint helyett 7 forint.

Gr. Vay Dániel Magyarország története diszkötésben I—III. 12 forint helyett 3 forint 50 kr.

Gönczy

Magyarország kézi atlasza kötve 8 forint helyett 5 forint.

Madách Imre. Az ember tragédiája fényes figurális diszkötésben Zichy Mihály 20 fénynyomatu képével 18 forint helyett 12 forint.

Slatin Pasa. Tüzzel-vassal a Szudánban, 2 kötet diszkötésben 8 forint helyett 5 forint.

Anthologia iskolai ünnepekre szerzett alkalmi költemények diszkötésben 1 forint helyett 40 kr.

Az ezredéves kiállítási emlék.

12 fénykép csinos vászon kötésben 2 forint helyett 30 krajczár.

Alkalmi vétel.
Nagyszabású diszmű.

Zichy Mihály élete és művei.

49 kép. A művész legkitünőbb alkotásaiból. (Heliogravur és egyéb.) A művész életrajzával és a képek magyarázatával. Nagy alaku 48+56 ctm. diszmű. Ára pompás diszkötésben 45 forint helyett 30 forint.

!!! Alkalmi vétel !!!

Pallas Nagy-Lexikona.

16 kötet fél bőrkötésben 96 forint helyett 68 forint.

Verne Gyula.

A robinsonok iskolája.
A lángban álló szigettenger.
A győzedelmes Robour.
Egy sorsjegy.
A Kárpáti kastély.

Csinos vászonkötésben kötetenkint 65 kr., az 5 kötet egyszerre véve 2 forint 50 kr.

Dárday S. Közigazgatási törvénytar 1—IX. 48 forint helyett 25 forint.

Wekerle László dr. **Kis Lexikon.** Egyetemes ismerettár számos képes melléklettel. Piros vászon kötésben 4 forint helyett 1 forint.

Levélpapirok csinos, igen alkalmas elegáns dobozokban, a legdusabb választékban, bámulatos olcsó árakban.

EMLÉKALBUMOK

rendkívüli díszes kiállításban, a legolcsóbb árak mellett 50 krtól 4 forintig.

500 iv I. számú fogalmazó papiros 10 ko	1 forint 20 kr.
500 iv II. számú legfinomabb fogalmazó papiros 10 ko	1 forint 35 kr.
500 iv III. számú fogalmazó papiros vastag 12 ko	1 forint 55 kr.
500 iv legfinomabb famentes fehér irodai „csillag papiros” 10 ko	2 forint 25 kr.
500 iv legfinomabb famentes fehér irodai vastag papiros 12 ko	2 forint 65 kr.
500 iv 8° legfinomabb angol levélpapiros 4 színben	85 kr.

Teljes irodai felszerelések, üzletkönyvek, csomagoló, itatós, másoló és selyempapirok

mélyen a gyári áron alul.

Tisztelettel

LASZKY ÁRMIN

papirkereskedés és Antiquarium
Nagyvárad, Kossuth-utca 19/20.